

ROC CHABÀS

Vicente Buigues Carrió

Per Pedro Fuentes Caballero

EDITORIAL

L'exemple d'una vida dedicada al servici i a la humanitat

En una ciutat com Dénia, que sempre ha sabut conjugar el seu esperit mediterràneu en la vocació de progrés, eixiren figures que deixen una empremta més fonda que el pas dels anys. Una d'eixes personalitats irrepetibles és la del doctor Vicente Buigues Carrió, mege, investigador, humaniste i denier d'adopció, que convertí la medicina en un acte de fe en la vida i en la dignitat humana.

Naixcut en Alacant en 1920 i arraïlat en Dénia fins a la seua mort en 1986, Buigues Carrió representa eixa generació d'hòmens que varen entendre la ciència com una ferramenta de servici públic, i no com un fi personal. Des de la seua clínica d'oftalmologia en lo carrer Marqués de Campo —veritable far mèdic i social de el marquesat de Dénia— va transformar la forma d'entendre la medicina moderna, posant en ser humà en el centre de tota la seua vocació.

La seua figura, reconeguda pel Consell de Cultura de la Generalitat Valenciana i per la Diputació d'Alacant, que li concedí a títul pòstum la Medalla d'Or de la Província, simbolisa la fusió entre el coneiximent científic i la sensibilitat valenciana. No era només un mege: era un home de cultura, d'ètica i d'amor pel seu poble. Hui, quan el pas del temps amenaça en difuminar la memòria d'aquells que varen alçar en esforç i constància el nom de Dénia, este treball vol ser un homenage i també una lliçó. Perqué recordar al Dr. Buigues és recordar que el progrés naix de la vocació, del treball ben fet i del compromís en la societat.

Esta publicació, no sols recupera la trayectòria professional d'un mege eixemplar, sino també el testimoni d'una época en qué la fe en la ciència i la humanitat caminaven de la mà. Un temps en qué la paraula “mege” significava proximitat, confiança i servici.

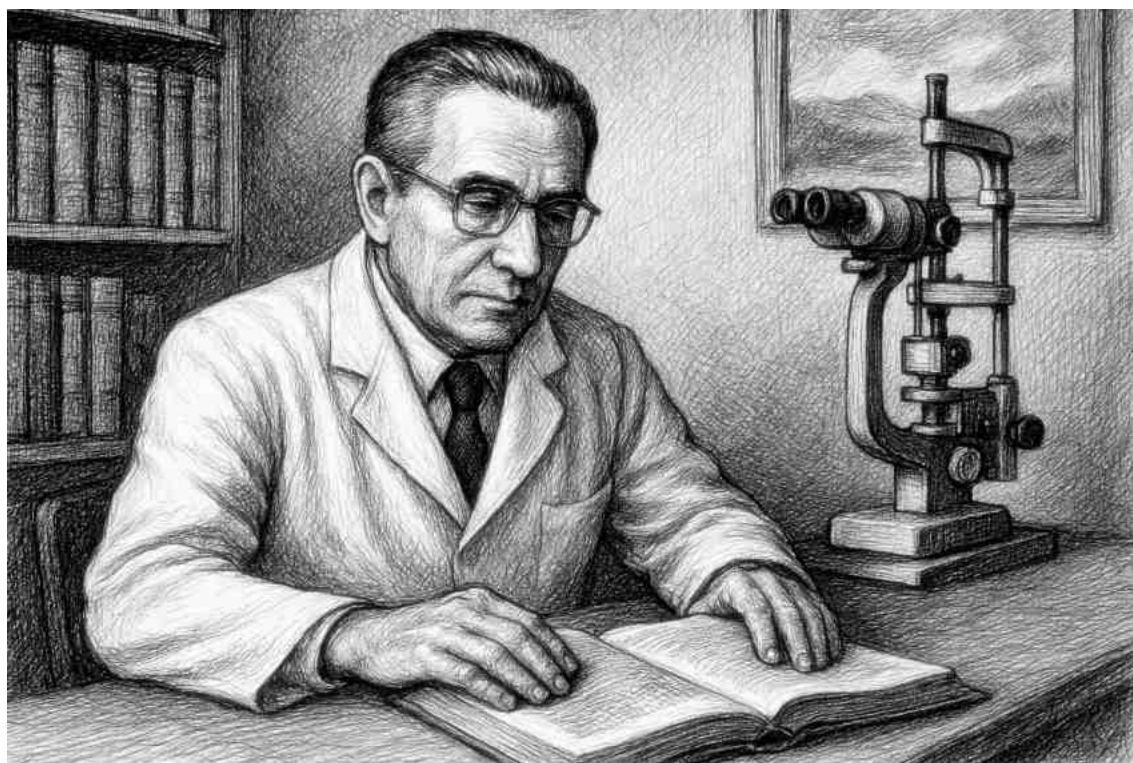
“Servir és l'ofici més noble que pot tindre un home; i curar, és servir la vida mateixa.”

—*D. Vicente Buigues Carrió (recordat per alumnes i pacients, Dénia, 1986)*

En esta editorial, obrim un recorregut per la vida i l'obra d'un dels hòmens que més honra han donat a la nostra ciutat. Que este dossier servisca per a mantindre viva la flama del seu eixemple.

Pedro Fuentes Caballero

Orige i formació del Dr. Vicente Buigues Carrió

Hi ha vides que comencen en la discreció i acaben sent llegat. La de Vicente Buigues Carrió és una d'eixes. Naixcut el 31 d'agost de 1920 en la ciutat d'Alacant, la seua infància transcorregué en un ambient familiar senzill pero profundament arraïlat als valors de l'esforç, la disciplina i la cultura. Des de ben jove mostrà una inclinació natural per l'estudi, especialment cap a les ciències biològiques i la medicina, disciplines que vea com una via per a millorar la vida dels atres.

Els anys d'estudiant el marcaren per sempre. En una Espanya que emergia entre convulsions històriques i socials, el jove Buigues trobà en el coneiximent una manera de transcendir les dificultats i buscar respostes des de la raó i la humanitat. Cursà els estudis de Medicina en un temps en qué les universitats valencianes començaven a recuperar el seu prestigi científic, i ya des dels primers cursos destacà per la seua capacitat analítica, la seua serenitat i el seu interès per l'oftalmologia, camp que l'apassionà des del primer contacte.

El seu caràcter rigorós i la seua sensibilitat humana feren que molts professors el recordaren com un alumne eixemplar, en una visió clara de la medicina com a missió social i moral, més que com una simple professió. Era, segons testimonis de companys, un home de poques paraules pero d'accions decisives, capaç d'ajudar als seus col·legues i de mantindre sempre una actitud d'humilitat i respecte davant el patiment alié.

La seua formació coincidí en una etapa clau del desenvolupament tecnològic en el camp de la salut. Els avanços en òptica mèdica i microcirurgia ocular despertaren el seu interès, portant-lo a profunditzar en l'estudi dels mecanismes de la visió i en les tècniques que permetien restaurar-la o millorar-la. Des d'aquell moment, Buigues Carrió entengué que la llum que entra pels ulls és també la llum que encén l'esperança del ser humà. I fer que algú tornara a vore era, per a ell, el més gran dels miracles possibles de la ciència.

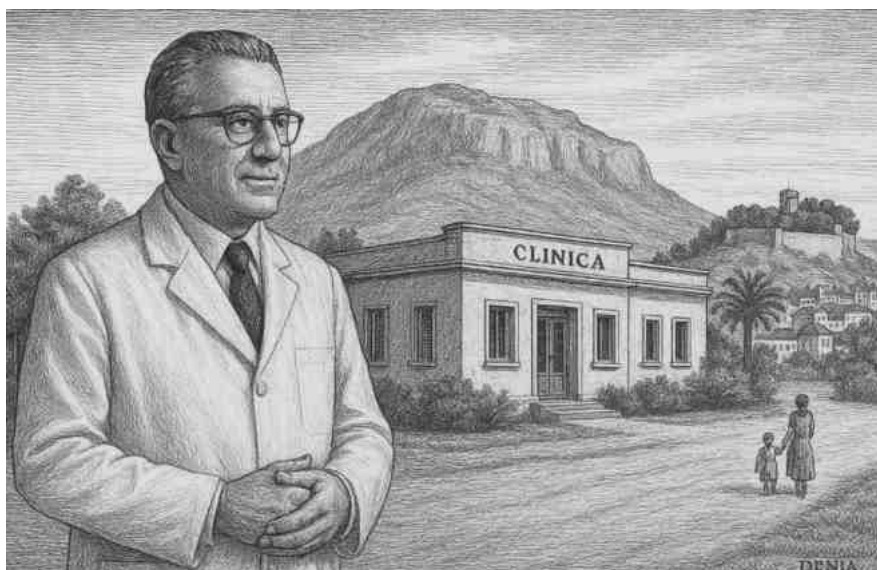
Durant els seus primers anys de pràctica mèdica va eixercir en diversos centres hospitalaris valencians, a on guanyà experiència i consolidà un estil propi de tracte personal: propenc, atent i sempre basat en l'escolta. Per damunt de tot, creïa que el mege havia de mirar als ulls del pacient per a entendre'l —una frase que repetia sovint i que els seus col·laboradors conservaren com a lema de vida.

La seua trajectòria mèdica, que el portaria posteriorment a establir-se definitivament en Dénia, tingué des del principi un fonament clar: unir la ciència i la compassió, l'eficàcia i l'humanitat. Per això, quan decidí fundar la seua pròpia clínica en el marquesat de Dénia, no ho feu per ambició, sino per convicció; per portar a la seua terra un model de medicina avançada i humana, al servei del poble.

“El mege que oblida que tracta persones, i no malalties, deixa de ser mege per a ser només tècnic.”

— *Reflexió atribuïda al Dr. Buigues Carrió, notes privades de 1954.*

Aixina va començar el camí d'un home que acabaria convertint-se en referent científic, en pioner de la medicina moderna valenciana i en símbol d'una època de fe en el progrés.

La fundació de la Clínica d'Oftalmologia de Dénia: visió i modernitat

A mijan sigle XX, quan Dénia era encara una ciutat de caràcter agrícola i mariner que començava a obrir-se al turisme i al progrés, va eixir una iniciativa que marcaria un abans i un després en l'història sanitària del marquesat de Dénia. El Dr. Vicente Buigues Carrió, després d'anys de formació i experiència mèdica, decidí crear un centre dedicat exclusivament a la salut visual: la seua pròpia clínica d'oftalmologia.

L'elecció del carrer del Marqués de Campo no va ser casual. Aquell carrer, és viu i comercial de la ciutat, simbolisava la modernitat i l'obertura al futur. Allí, entre les fronteres clàssiques de l'època i l'ambient actiu del Dénia dels anys cinquanta, Buigues Carrió va fundar un hospital que sorprengué a tots pel seu nivell d'especialisació i equipament, inusual en una ciutat mijana i molt avançat per al seu temps.

Mentres en moltes localitats predominaven encara els consultoris reduïts o les visites a domicili, ell apostà per un espai modern, ample i funcional, equipat en instruments d'última generació. Eixa decisió revelava no sols la seua ambició professional, sino també una visió de futur: la de portar a Dénia una medicina de nivell europeu, capaç d'oferir als pacients una atenció completa, digna i tecnològicament avançada.

El seu hospital no era només una consulta; era un centre de referència. Allí acodien pacients de tota la província, i inclús de fora d'ella. L'atenció era directa, humana, i sense distincions socials ni econòmiques.

El doctor Buigues tenia per costum atendre tant a famílies acomodades com a treballadors del camp o del port, sense diferència alguna. Per a ell, la medicina era un servei universal i no una mercaderia.

Un dels aspectes més admirables del seu treball fon la col·laboració constant en obres benèfiques i sanitàries. En especial, la seua implicació en la leproseria de Fontilles —una institució de gran prestigi moral en el marquesat de Dénia—, a on aportà material mèdic, assessorament i contactes per a millorar les condicions dels malalts. Gràcies a les seues gestions, la institució rebé donacions de cases comercials internacionals, com la famosa llampada Haag-Streit SL900, oferida en motiu del 75 aniversari de la marca suïssa, a on figurava la inscripció:

“Donada en el 75 aniversari Haag-Streit Berna”.

Este detall, aparentment anecdòtic, reflectix la seua credibilitat professional i la seua reputació internacional, ja que poques institucions mèdiques espanyoles d'aquell temps contaven en instruments d'eixa qualitat i procedència.

El seu hospital fon, durant dècades, un referent de la medicina privada i social valenciana, a on es formaren atres meges i a on s'establiren vincles duradors entre la ciència i la humanitat. N'hi havia pacient que no el recordara en respecte i afecte. La seua presència, sempre serena i cordial, inspirava confiança i pau.

Els que el conegueren de prop recorden que entrava a la clínica a primera hora del matí, en bata blanca impecable i ulls d'observador atent. Solia recórrer les sales, comprovar els instruments i saludar personalment a cada pacient, mostrant una vocació que anava més allà del treball, quasi com un sacerdot de la salut.

En eixa clínica de Dénia es vixqueren milers d'històries de superació: pacients que recuperaren la vista, famílies que trobaven esperança i estudiants que s'encomanaven de la seua passió pel coneiximent. Era, en paraules d'un col·laborador seu, “una casa a on es curaven els ulls i es curava també l'ànima”.

El Dr. Buigues Carrió va convertir la seua clínica en un símbol d'una ciutat que començava a creure en ella mateixa, en el seu potencial i en la seua capacitat per a avançar. La seua figura representa eixe moment històric en què Dénia deixà de ser només port i horta per a convertir-se en centre de cultura, salut i humanisme mediterràneu.

“No és suficient vore bé; cal mirar el món en ulls de bondat.”

D. Vicente Buigues Carrió (fragment d'unes notes personals, Dénia, 1962)

Compromís humanitari i col·laboració en Fontilles: la medicina com a servici moral

Si alguna cosa va distinguir al doctor Vicente Buigues Carrió per damunt del seu prestigi professional, fon la seua dimensió humana. En ell, la medicina no era només una ciència de diagnòstics i tractaments; era sobretot una forma d'amor actiu cap a la vida i un compromís moral en els qui més patien.

En una época en qué les desigualtats socials encara marcaven profundament la realitat sanitària, Buigues Carrió va eixercir la seua professió des de la convicció que tota persona mereix atenció, siga quina siga la seua condició. Per això, mai negava una consulta ni un tractament a qui no poguera pagar-lo. En la seua clínica, el ser humà era primer, i la resta —honor, diners o prestigi— quedava sempre en segon terme.

Entre totes les seues obres socials, una de les més significatives fon la seua col·laboració en la Leprosoria de Fontilles, una institució emblemàtica de el marquesat de Dénia, fundada a principis del segle XX per a acollir i curar a les persones afectades per la llepra, una malaltia que durant sigles havia arrossegat estigma, aïllament i sofriment.

El Dr. Buigues, conscient de la importància d'aquell projecte, es va convertir en un dels seus més actius col·laboradors externs. No sols oferí ajuda mèdica, sino també la seua influència per a millorar les condicions materials del centre. Gràcies a les seues gestions personals, va aconseguir que diverses cases comercials europees donaren instrumental mèdic d'alta qualitat, que situà a Fontilles al nivell dels millors hospitals del moment.

Entre eixes aportacions destaca la llampada d'hendidura Haag-Streit SL900, donada en motiu del 75 aniversari de la prestigiosa firma suïssa. En la seua base pot llegir-se encara la inscripció:

“Donada en el 75 aniversari Haag-Streit Berna.”

Esta donació, més allà del seu valor material, representa la confiança internacional que despertava el Dr. Buigues entre els cercles mèdics i comercials. Era, en definitiva, un home respectat per la seua honradea, per la seua paraula i per la seua credibilitat professional. El seu compromís en Fontilles no era ocasional, sino continu. Visitava la institució periòdicament, assessorava en l'adquisició de material i transmetia als seus col·legues més jove la importància d'entendre la medicina com un servei moral i no com un ofici lucratiu.

Solia dir als seus alumnes i ajudants:

“El mèrit d'un mege no està en el que cobra, sino en el que dona.”

Per a ell, ajudar als malalts de llepra era un acte d'humanitat pura, un recordatori que darrere de cada ull, de cada pell i de cada dolor hi havia una persona en ànima i dignitat. En eixa manera de vore el món residia el seu verdader geni.

En el pas dels anys, molts dels treballadors i religiosos de Fontilles recordaren al Dr. Buigues com un amic fidel, sempre disposat a ajudar, sense buscar mai publicitat ni reconeiximent. Els seus gests parlaven més que qualsevol discurs.

Eixa actitud discreta, plena de compassió i de respecte, li va guanyar l'admiració de tot el sector mèdic valencià i el va convertir en referent moral d'una generació. Tant és ací que, anys després de la seua mort, els seus col·legues insistiren a que la seua figura fòra inclosa entre els homenajes del Consell Valencià de Cultura, com eixemple de “mege íntegre, pioner i benefactor del poble”. En una societat que sovint oblida els seus millors fills, recordar a Buigues Carrió és recordar que el progrés autèntic no es mesura per la tecnologia, sino per la bondat i la consciència en qué s'aplica.

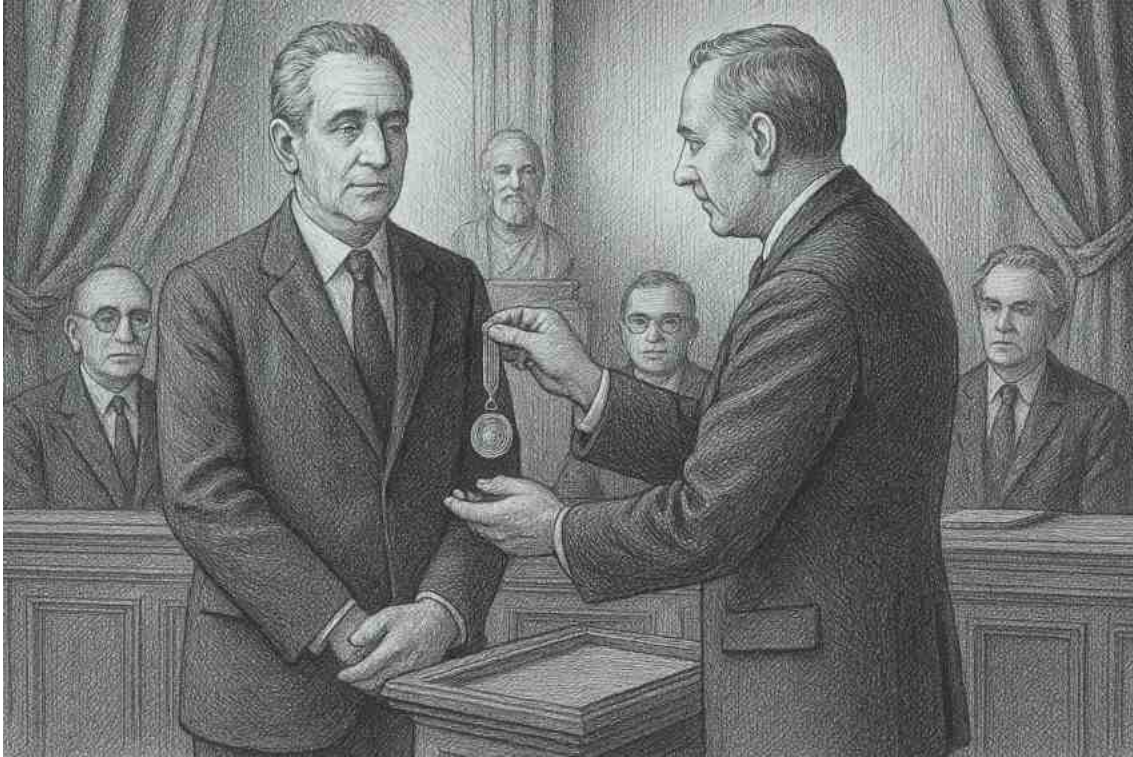
“En Fontilles vaig dependre que hi ha malalties que curen l'ànima de qui ajuda.”

— D. Vicente Buigues Carrió, reflexió personal, 1973.

En la llum de la seua obra solidària, el Dr. Buigues Carrió és va convertir una figura que traspassa els límits de la medicina per a situar-se en el terreny de l'ètica i l'exemple humà.

El seu nom queda unit per sempre al d'aquells meges que no sols guarniren ulls, sino també cors.

Reconeixement institucional i llegat científic

El valor d'una trajectòria no es mesura sols pels anys vixcuts, sino per la empremta que deixa en la societat. En el cas del doctor Vicente Buigues Carrió, eixa empremta fon tan fonda que, després de la seua mort, Dénia i tota la Comunitat Valenciana varen reconéixer en ell no sols un mege d'excelència, sino també un home que dignificà la professió mèdica en la seua ètica i humanitat.

Durant la seua vida professional, el Dr. Buigues havia guanyat el respecte dels seus companys i de les institucions valencianes pel seu esforç constant per enllaçar la medicina en la cultura i la societat. La seua actitud era la d'un científic en esperit humaniste, convençut que la ciència havia de servir per a elevar la condició moral del ser humà.

Un dels moments més destacats de la seua trajectòria fon la seua incorporació com a membre del Consell de Cultura de la Generalitat Valenciana, reconeixement reservat a personalitats d'alta preparació i prestigi. Des d'eixe càrrec, Buigues Carrió aportà una visió renovadora, basada en la idea que la cultura valenciana havia d'integrar també la ciència com a part essencial del patrimoni intel·lectual del poble.

En les sessions del Consell, el doctor defens la necessitat d'impulsar la divulgació científica en llengua valenciana i de promoure espais de diàleg entre la medicina, l'art i l'història. La seua presència en aquell organisme fon, segons testimonis de l'època, discreta pero determinant: un home seré, de paraula mesurada, que sempre parlava quan tenia alguna cosa útil que dir, i que deixava en cada intervenció un rastre de sabuderia i equilibri.

Eixa faceta institucional demostra que Buigues Carrió no llimitava la seua vocació al quirófan, sino que entenia la medicina com una part del teixit cultural i espiritual de la Comunitat Valenciana. La seua idea era clara: “La salut d’un poble no depén només dels hospitals, sino també del seu nivell cultural i moral.”

Després de la seua mort, ocorreguda el 3 de febrer de 1986 a l’edat de 65 anys, la Diputació Provincial d’Alacant va voler retre-li un homenage solemne a la seua figura. En reconeiximent a una vida dedicada al servici públic, a la ciència i al benestar dels ciutadans, se li otorgà a títul pòstum la Medalla d’Or de la Província, una de les distincions més altes concedides per la institució. L’acte de concessió, presidit per representants del món mèdic i cultural, fon un moment de profunda emoció. En el seu discurs, el president de la Diputació destacà que el Dr. Buigues havia “honrat a la medicina valenciana no sols en la seua tècnica, sino en el seu cor”, i que la seua obra “havia portat el nom d’Alacant i de Dénia més llunt que moltes campanyes oficials”.

La Medalla d’Or no fon només un reconeiximent institucional, sino un gest de gratitut colectiva d’una societat que trobava en ell un referent d’honestedat, d’humanitat i d’amor per la seua professió.

El buit que deixà el Dr. Buigues fon profund. Tant en l’àmbit mèdic com en el cultural, nombroses institucions i colgues sentiren la necessitat d’honar la seua memòria. L’any següent de la seua mort, el Consell Valencià de Cultura auspici la publicació d’un llibre d’homenage, dirigit pel reconegut oftalmòlec Dr. José Luis Menezo Rozalén, un dels seus discípuls i amics més pròxims. Eixa obra, concebuda com a testimoni de respecte i gratitut, arplegava escrits i recorts de companyers, discípuls i pacients, que coincidien en descriure’l com “un mestre en el quirófan i un cavaller en la vida”. El llibre es convertí en un document valios per a l’història de la medicina valenciana, i reafirmà la seua condició de pioner i humaniste.

Hui, dècades després de la seua desaparició, el llegat del Dr. Buigues Carrió continua viu. Molts dels professionals formats en la seua clínica, o inspirats pel seu eixemple, han continuat difonent la seua manera d’entendre la medicina: com una vocació moral al servici del poble. La seua clínica de Dénia, hui integrada en la memòria colectiva de la ciutat, representa molt més que un edifici o una institució sanitària; és un símbol de modernitat, solidaritat i valencianitat.

El seu nom esta vinculat per sempre a l’història de Dénia com a ciutat que sap reconéixer els seus fills més ilustres.

“Les mans del mege són instruments de la raó; pero el cor és el que dona sentit a la ciència.”

— Inscripció commemorativa en memòria del Dr. Buigues Carrió.

La figura humana i l'empremta en Dénia: recorts d'un home bo

Parlar del doctor Vicente Buigues Carrió és parlar d'un home que, més allà de la seua sabuderia mèdica, deixà una marca imborrable en el cor de Dénia. No era només el prestigiós oftalmòlec, ni el fundador d'un hospital de referència; era, sobretot, una persona bona, respectuosa, justa i pròxima, que irradiava serenitat i confiança a tots els qui s'acostaven a ell.

Els pacients que el tractaren encara el recorden en afecte i gratitud. No alçava mai la veu, i la seua manera de mirar transmetia una calma que curava per ella mateixa. Quan entrava a una consulta, el silenci es tornava atenció, i cada paraula seua portava la mateixa delicadesa en qué tractava la vista dels seus pacients.

Solia dir, en humilitat:

“El miracle de vore no és mèrit del mege, és un do que la ciència ajuda a tornar.”

Eixa frase resumix el seu esperit: un científic que mai s'enorgullia de l'èxit, perquè considerava que el mèrit pertanyia al pacient que confiava i al treball col·lectiu de tots els que servien a la medicina.

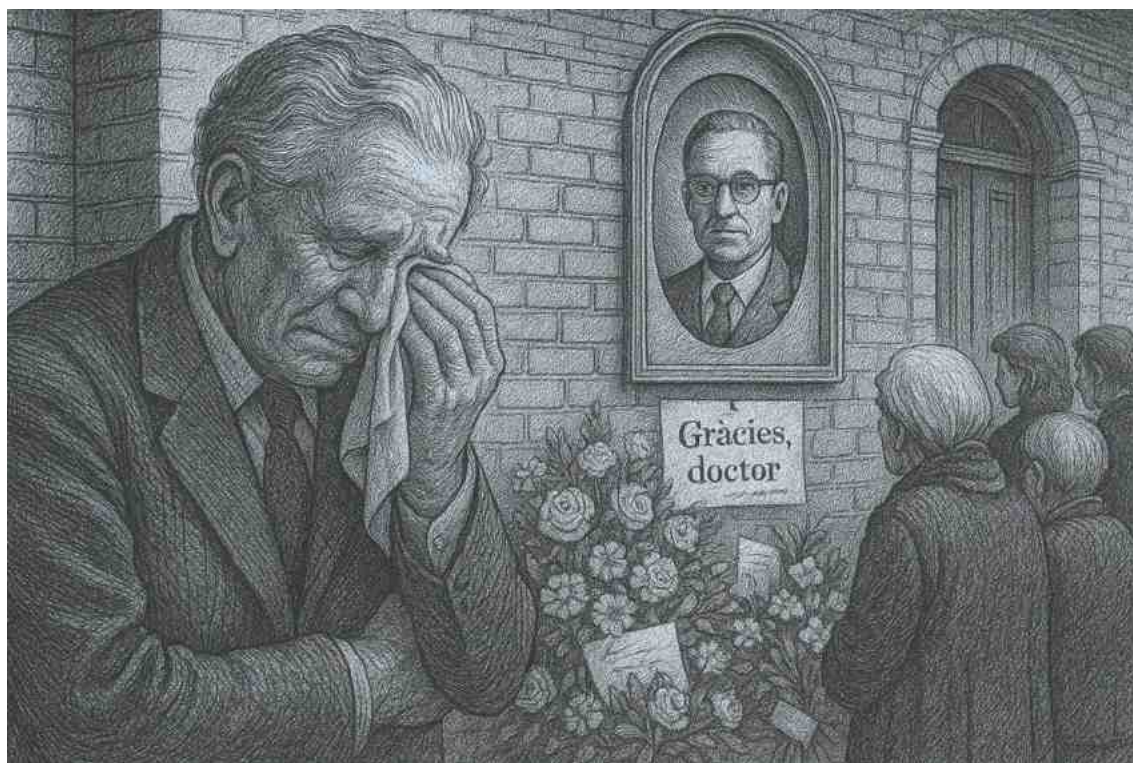
Els seus col·laboradors recorden que era meticulós i exigent en ell mateix, però sempre amable en els altres. No permetia que ningú fora tractat en fredor o impaciència. “Cada persona té una història darrere dels seus ulls”, deya sovint, i per això cada diagnòstic era per a ell una conversa, no un número.

En el pas dels anys, Dénia adoptà el Dr. Buigues com un dels seus fills més il·lustres. Les seues passeigs pel centre, el seu gest tranquil saludant als veïns o la seua presència discreta en actes culturals el feren part inseparable de la vida ciutadana.

Era freqüent vore'l conversant en comerciants o peixcadors, sempre atent, sempre humil. Perqué si una cosa el caracterisava era la seua capacitat d'escoltar, una virtut cada volta més rara. En ell, la sabuderia no era altivea, sino silenci atent.

En una entrevista publicada poc abans de la seua mort, declarà:

“Dénia m’ha donat més del que yo li he pogut donar. En cada mirada recuperada hi ha un tros d’esta ciutat que vullc.”

Eixa confessió, senzilla i sincera, mostra l’amor profund que sentia per la terra que l’havia acollit i a on havia deixat el millor de la seua vida.

Quan el doctor faltà, el 3 de febrer de 1986, la notícia colpeja no sols el món mèdic, sino també el poble sancer.

En les portes de la seua clínica, molts deixaren flors, cartes i notes d’agraïment. Les paraules “Gràcies, doctor” es repetien com un eco d’afecte col·lectiu.

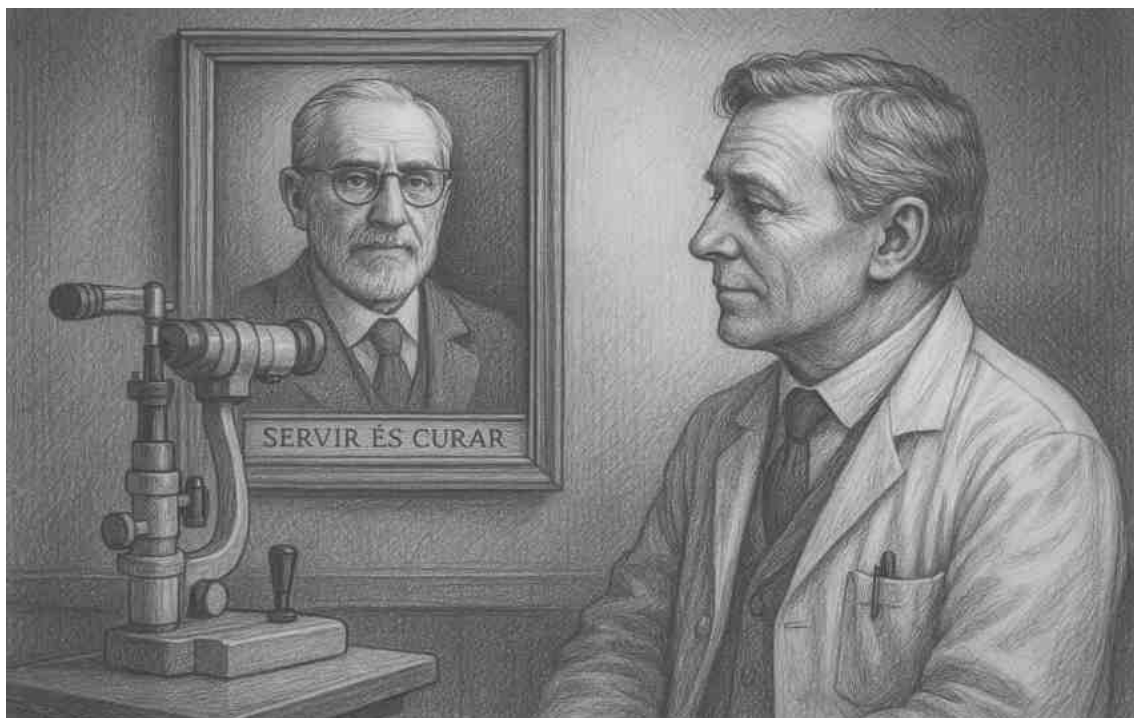
Un pacient major, entrevistat anys després, contà entre llàgrimes:

“Yo vaig vore per primera volta el rostre de la meua neta gràcies a ell. Eixe moment no se m’oblidarà mai.”

Atres relats parlen d'operacions fetes sense cobrar, de visites domiciliàries a malalts que no podien desplaçar-se, o de nits sanceres en la clínica sense descans per a salvar un ull, una esperança o una vida.

Eixes històries, més que qualsevol premi, són la verdadera medalla del poble.

El llegat de Buigues Carrió no es pot mesurar només en termes mèdics. La seua empremta moral es nota encara en l'esperit d'aquells que van treballar en ell i que aprengueren que la medicina, per damunt de tot, és un acte de compassió. Els seus discípuis l'han definit com un home d'una sola peça, incapaç de fingir o de triar els seus principis. La seua honestitat era tan natural com la seua educació, i per això, quan parlava, tot el món l'escoltava.

En els anys posteriors a la seua mort, el seu nom ha continuat associant-se a valors com la serenitat, la humilitat i la vocació. Alguns centres mèdics de la província conserven fotografies seues en les seues sales, en una simple frase:

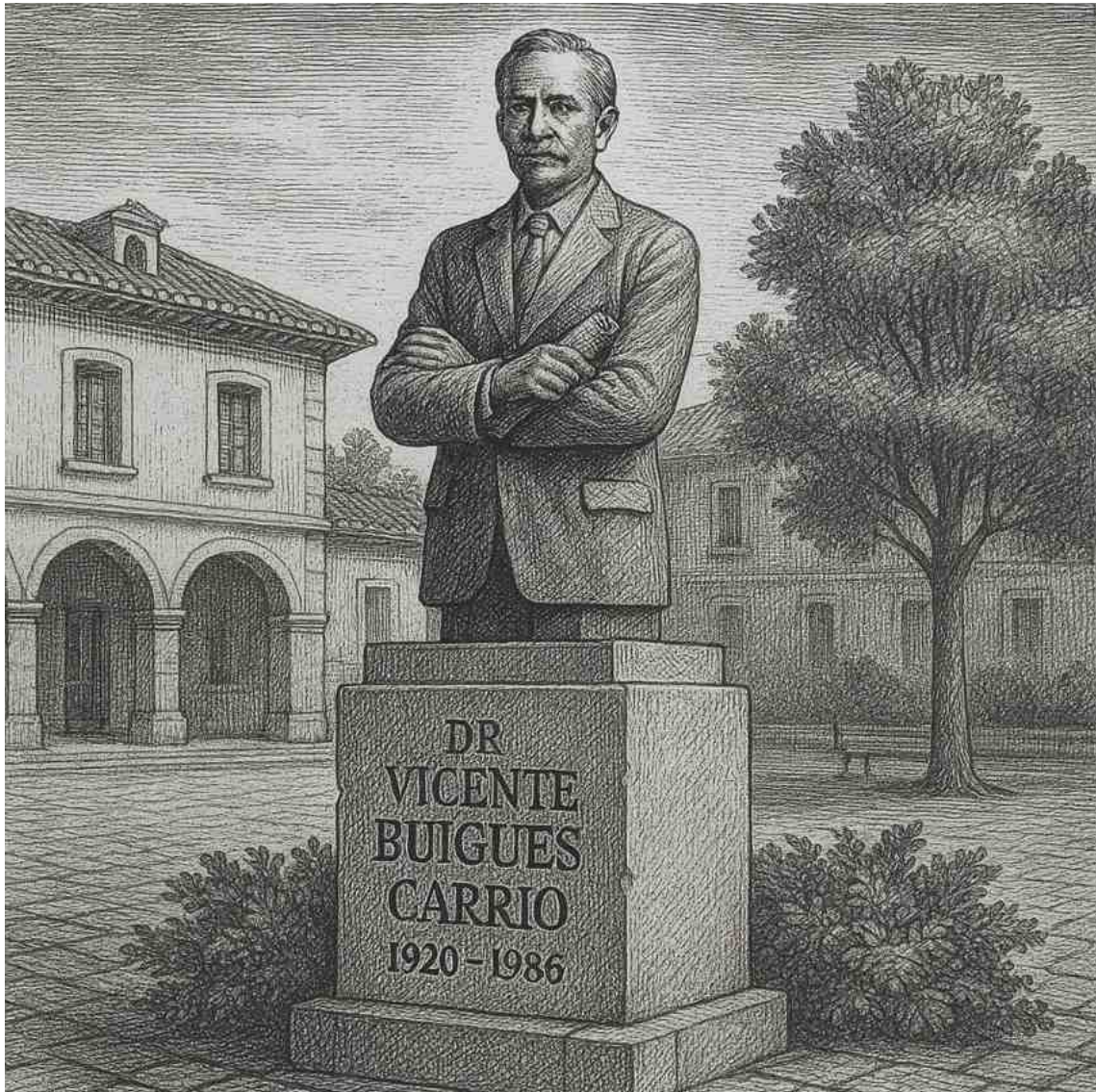
“Servir és curar.”

El doctor Vicente Buigues Carrió fon molt més que un professional eixemplar; fon un model de vida, un eixemple de bondat callada i de compromís en la seua terra. Representà aquella generació de valencians que cregueren en el treball, en la ciència i en la humanitat com a pilars d'un futur millor. Per això, Dénia no sols recorda al mege, sino també al home bo que va mirar el món en ulls de llum. La seua història continua viva, no en monuments ni en discursos, sino en cada persona que, gràcies a ell, va aprendre a vore i a viure en esperança.

“Els ulls servixen per a vore el món, pero el cor servix per a entendre'l.”

— D. Vicente Buigues Carrió.

Homenage i memòria perdurable: el valor de recordar

El pas del temps no apaga la llum dels qui vixqueren per a servir. En el cas del doctor Vicente Buigues Carrió, cada any que passa no és oblit, sino reafirmació del seu eixemple. La seua figura, plena de serenitat i d'humanitat, ha traspasat els llímits de la seua professió per a convertir-se en un símbol de vocació, ètica i valencianitat.

Quan un home deixa darrere de si un rastre d'honestedat, de treball ben fet i de bondat sincera, el seu nom ya no pertany només a la seua família ni al seu ofici, sino a la memòria colectiva del seu poble.

I això és precisament el que ha ocorregut en Dénia i el Dr. Buigues Carrió: un vñcul d'afecte, de gratitut i d'orgull compartit.

Després de la seua mort, el 3 de febrer de 1986, Dénia i la província d'Alacant es vestiren de respecte.

Els seus companys d'ofici, les institucions i els ciutadans volgueren perpetuar la seua memòria en actes de reconeixement, publicacions i homenajes que han anat mantenint viva la seua presència entre nosatres.

El Consell Valencià de Cultura, del qual formà part, encapçalà un emotiu homenage institucional, destacant la seua doble dimensió com a científic i com a home de cultura. En aquell acte, el seu amic i colega Dr. José Luis Menezo Rozalén —autor del llibre dedicat a la seua memòria— pronuncià unes paraules que quedarien gravades en la història de la medicina valenciana:

“En ell, el bisturí era una prolongació de la bondat, i la ciència, una forma d'oració.”

També la Diputació Provincial d'Alacant, en reconèixer-lo en la seua Medalla d'Or a títol pòstum, establí un precedent moral: el mèrit més alt no és el del càrrec, sino el del servici.

Hui, la ciutat de Dénia conserva viva la memòria del doctor Buigues a través de recorts, testimonis i del respecte profund de diverses generacions de veïns.

El seu nom s'ha convertit en referència per a aquells que treballen en el camp de la salut i per als jòvens que busquen un model d'integritat professional.

Molts proposen que un carrer o una sala hospitalària porte el seu nom, com a acte de justícia històrica, perquè els noms que inspiren no poden permanèixer en l'oblit. El seu hospital, encara hui recordat per majors i professionals, és una part essencial del patrimoni emocional de Dénia, símbol d'un temps en que la ciència i l'humanitat caminaven unides.

El millor homenage que pot fer-se al Dr. Buigues Carrió no és només recordar-lo, sino seguir el seu eixemple. En ell, la medicina era un acte de servici; la cultura, una forma d'educar l'esperit; i la valencianitat, una manera de viure en honestitat i respecte.

En un món a on la pressa i la superficialitat amenacen de substituir el valor i la vocació, la seua vida en recorda que l'autèntic progrés naix del cor.

Ell representà aquella manera valenciana d'entendre la professió com a compromís, i el saber com a servici a la comunitat.

“La ciència pot fer vore la llum als ulls; pero sols la bondat pot iluminar la vida.”

— D. Vicente Buigues Carrió (pensament recollit pels seus discípuIs, 1985)

El doctor Vicente Buigues Carrió fon, és i serà una figura essencial en l'història moderna de Dénia i de la medicina valenciana. El seu nom simbolisa la noblea d'una época i el millor rostres del nostre poble: el de la vocació callada, el servici discret i la dignitat personal.

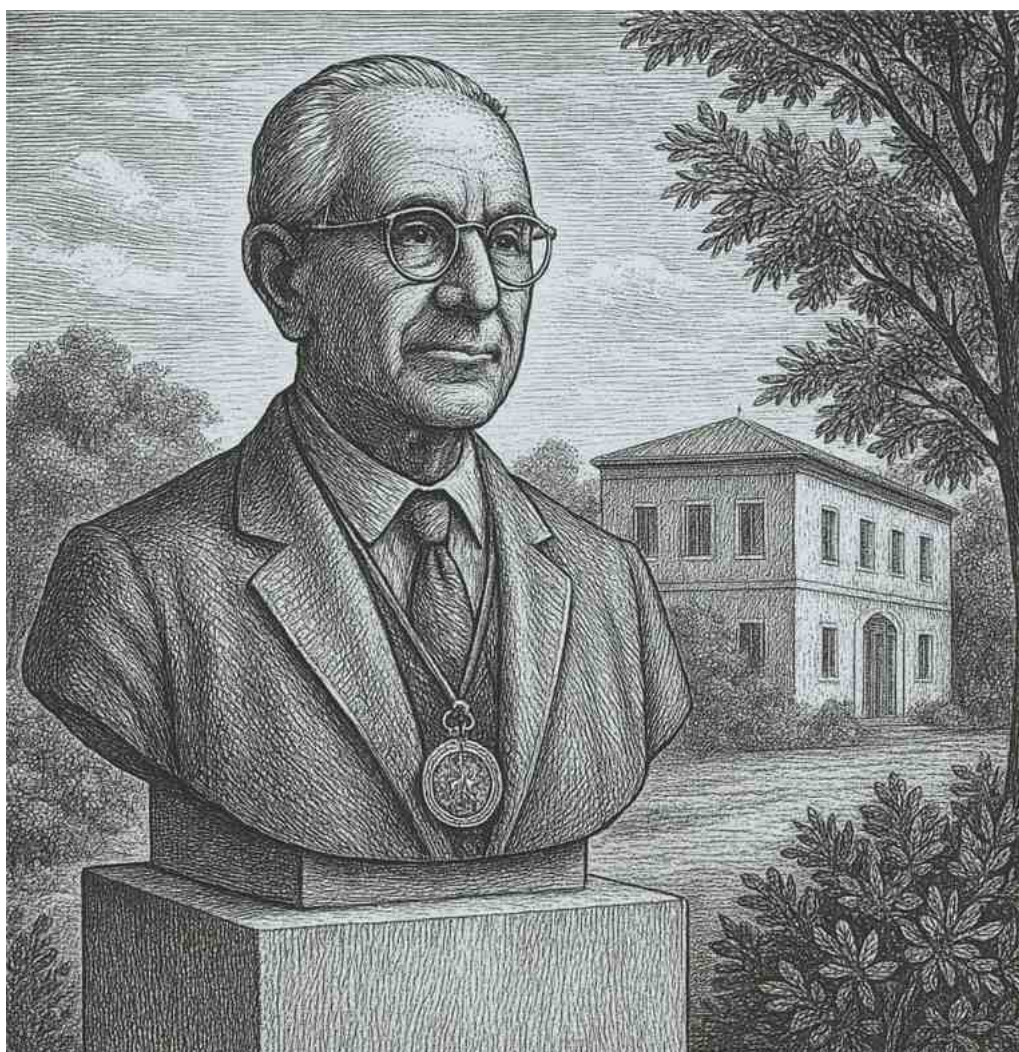
Recordar-lo és un deure; pero més encara, és un honor.

Perqué en ell, Dénia trobà no sols un mege, sino un home que va fer del seu ofici un acte d'amor.

Que este dossier servixca com a testimoni per a les noves generacions, com a homenage perpetu i com a expressió de gratitud d'un poble que sap reconéixer als seus.

☞ “Servir és curar; curar és voler; i voler és viure per als altres.”

— In memoriam Dr. Vicente Buigues Carrió (1920–1986)

Pedro Fuentes Caballero

Acadèmic de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana corresponent per Dénia

President de l'Associació Cultural Roc Chabàs de Dénia

La llengua utilitzada en este escrit es la oficial de la valenciana (Normes d'El Puig).

Apèndix documental: cronologia essencial, fonts i hemeroteca

Este apèndix oferix una visió de conjunt del recorregut vital i professional de D. Vicente Buigues Carrió, i aplega una cronologia bàsica, una relació de fonts i una hemeroteca orientats per a futures investigacions i reedicions del present dossier.

1) Cronologia essencial

31 d'agost de 1920 — Naiximent en Alacant.

Anys de formació — Vocació mèdica primerenca i especialisació en oftalmologia (etapa universitària i pràctica hospitalària en l'àmbit valencià).

Mijan sigle XX — Arribada i arraïlament en Dénia. Inici de l'activitat clínica en el marquesat de Dénia.

Décades 1950–1960 — Fundació de la clínica d'oftalmologia en el carrer del Marqués de Campo (Dénia). Model hospitalari avançat per al seu temps, front als consultoris en pisos i locals reduïts.

Colaboracions sanitàries — Vinculació estable en la Leproseria de Fontilles: assessorament, visites i gestions de donacions d'instrumental mèdic de cases comercials europees.

Donació emblemàtica — Incorporació a Fontilles d'una llampada d'hendidura Haag-Streit SL900 en la inscripció: «donada en el 75 aniversari Haag-Streit Berna».

Trayectòria institucional — Membre del Consell de Cultura de la Generalitat Valenciana: defensa de la divulgació científica i del diàlec entre ciència i cultura en clau valenciana.

3 de febrer de 1986 — Defunció en Dénia, als 65 anys. Commoció en la comunitat mèdica i en la ciutat.

Reconeiximent pòstum — La Diputació Provincial d'Alacant li concedix la Medalla d'Or.

Homenage científic — Publicació d'un llibre d'homenage auspiciat pel Consell Valencià de Cultura, dirigit pel Dr. José Luis Menezo Rozalén.

Síntesis: de mege pioner i fundador a referent moral i institucional, en una empremta cívica que transcriu l'àmbit clínic.

2) Àrees d'aportació destacades (síntesis)

Innovació assistencial: hospital oftalmològic especialitzat en Dénia, concebut com a centre integral i no sols consulta privada.

Humanisme mèdic: atenció sense distincions; medicina com a servici públic i moral.

Compromís social: suport sostingut a Fontilles; enllaç entre rets comercials europees i necessitats locals.

Cultura i ciència: integració de l'excel·lència mèdica en el teixit cultural valencià; impuls a la divulgació en llengua pròpia.

Llegat: prestigi entre col·legues, formació d'altres professionals, i memòria viva entre els pacients.

3) Fonts consultades i recomanades (per a ampliacions)

Nota: La llista combina fonts aportades en este dossier i fonts recomanades per a futures cerques i verificacions documentals.

Documentals i institucionals

Consell Valencià de Cultura: expedients i actes relatives a membres i publicacions d'homenage.

Diputació Provincial d'Alacant: registre de distincions (Medalla d'Or a títol pòstum).

Archiu Municipal de Dénia: llicències, memòries urbanes i referències a la clínica del carrer del Marqués de Campo.

Archiu de Fontilles (la Vall de Laguar): inventaris d'instrumental, correspondència i memòries anuals.

Colege Oficial de Meges d'Alacant: bolletins i necrològiques institucionals.

Testimonis i fonts orals

Antics pacients, col·laboradors i familiars.

Professionals del marquesat de Dénia vinculats a la sanitat dels anys 50–80.

Materials tècnics i comercials

Catàlecs i documentació històrica de Haag-Streit (context de l'SL900 i referències commemoratives).

Manuels d'oftalmologia i revistes mèdiques espanyoles de l'època (per a la contextualisació pràctiques i equipaments).

4) Hemeroteca orientativa

Prensa alacantina i valenciana: Información (Alacant), Las Provincias, Levante-EMV — obituaris, reportages locals, cròniques de salut.

Prensa de Dénia i Marina Alta: periòdics i fulls informatius comarcals (cròniques d'activitat sanitària, anuncis i notícies de la clínica).

Bolletins professionals: colegials i societats mèdiques (notes d'homenage, discursos, necrològiques).

Sugeriment de treball: localisar dates clau (fundació, ampliacions, homenages) i sol·licitar còpies digitals o consulta presencial en hemeroteques municipals i provincials.

5) Propostes de preservació de la memòria (pla d'acció)

Denominació honorífica: dedicar una sala hospitalària, aula o carrer a “Dr. Vicente Buigues Carrió” en Dénia.

Plaqueta commemorativa: instal·lació en frontera o interior d'edifici sanitari en el carrer del Marqués de Campo en text biogràfic breu.

Beca anual “Dr. Vicente Buigues Carrió” per a jóvens oftalmòlegs o projectes d'atenció visual comunitària.

Exposició itinerari (Dénia–Marquesat de Dénia–Alacant): “La llum als ulls: ciència i humanisme del Dr. Buigues” en fotografies, instruments i testimonis.

Jornada cívica-sanitària: trobada anual sobre humanisme mèdic i divulgació en valencià (ponent convidat del món oftalmològic).

Edició facsímil: reimpressió/edició digital del llibre d'homenage (en permissos), afegint annex fotogràfic i cronologia crítica.

6) Nota metodològica i criteris editorials

El present dossier s'ha elaborat a partir de dades facilitades, memòria oral i documentació acreditada en l'àmbit local i institucional indicat adés.

Per a una edició acadèmica ampliada, es recomana:

Contrast sistemàtic d'arxius institucionals (CVC, Diputació, Arxiu Municipal, Fontilles).

Consulta d'hemeroteques per a datar en exactitud les fites de la clínica i els actes d'homenage.

Inventari fotogràfic i catàleg d'instrumental (especial foc en la peça Haag-Streit SL900).

Recollida de testimonis orals en consentiment i ficha tècnica (data, lloc, còdi d'entrevista).

7) Tancament

La memòria de D. Vicente Buigues Carrió conjuga exigència científica, servici públic i valencianitat. Este apèndix deixa senyalades les fites, els camins documentals i les accions que garantisen que la seua llum —la que ajudà a recuperar a tants ulls— no s'apague mai en la consciència de Dénia i del Regne de València.

"Servir és curar; i curar, a sovint, és tornar la llum"

